

מפגש עם מנהלי בתי ספר

כיצד פוגש את בתי הספר היעד הלאומי להרחבת מעגל המצוינות בלמידת המתמטיקה

והמדעים?

משכנות שאננים, אולם ג'ינוגלי, 3 בנובמבר 2016, 13:15-14:45 (ארוחת צהרים)

החשיבות של בית הספר לא נעלמה מעיניה של קרן טראמפ. המתווה האסטרטגי של הקרן מצביע על בית הספר כרשת תמיכה חיונית להצמחת מצוינות בהוראה ובלמידה. בית ספר אפקטיבי, כך מציין המתווה, הוא זה שמפתח תפיסה פדגוגית המשותפת לכל בית הספר, מציב תמונת עתיד שאפתנית לתלמידים, מטמיע שגרות של ניהול וארגון המקדמות מצוינות וכלים פדגוגיים של הוראה קלינית.

למרות זאת, הקרן נמנעה עד כה מעבודה עם מנהלי בתי הספר. עיקר פעולתה מתרכז במורים והוראתם בכיתה. הגופים האקדמיים וארגוני החינוך שעמם הקרן משתפת פעולה מעדיפים לעבוד ישירות עם המורים. המורים מוזמנים על-ידם להשתתף בקהילות אזוריות שמתנהלות מחוץ לקמפוס בית הספר ובתהליכי חונכות וליווי שמתקיימים בין קירות הכיתה.

לכאורה, ניתן היה לצפות שמנהלי בתי הספר יטלו תפקיד מרכזי בשותפויות שהקרן רוקמת עם הבעלויות של בתי הספר, ברשויות המקומיות, במחוזות וברשתות החינוך. אולם, גם בשותפויות אלו, מסיבות שיש ללמוד, המנהלים אינם ציר מרכזי – הם רק מתבקשים לאשר ולאפשר את השתתפות המורים בפעולות לפיתוח מקצועי שנעשות ברובן מחוץ לכתלי בית הספר.

כך יצא שכאשר הוכרז היעד הלאומי להרחבת מעגל המצוינות על-ידי משרד החינוך, מנהלי בתי הספר מצאו את עצמם בין הפטיש לסדן. היעד הוטל מלמעלה, הקרקע המקצועית הוכשרה לקראתו, אך הם נותרו בתווך. מנהלים רבים נרתמו לנושא, אך חלקם הביעו התנגדות – היו שחששו שעדיפות לחינוך המדעי תבוא על חשבון תחומים אחרים, היו שלא הזדהו עם היעד, והיו שמחו על שלא שותפו בתהליך.

שאלות לדיון

1. כיצד היעד הלאומי של הרחבת המצוינות במתמטיקה ובמדעים פוגש את מנהלי בתי הספר? האם הם מזדהים עם היעד הזה או שרואים בו גחמה עונתית בלבד? מהם האתגרים בבית הספר העומדים בפני מנהל המעוניין לקדם את היעד?
2. מה נחוץ למנהל בית ספר המעוניין לקדם את היעד? למה הוא זקוק ממשרד החינוך ומהמוסדות האקדמיים, ומה יכולה להעמיד לרשותו קרן פילנתרופית? האם נדרשת הכשרה ניהולית מיוחדת, או רשת מקצועית של מנהלים לשיתוף בידע ובכלים?
3. האם למכון 'אבני ראשה' יכול וצריך להיות תפקיד מועיל בפיתוח מקצועי ובהקמת רשת שיתופית למנהלי בתי הספר המקדמים מצוינות? בהנחה ש-'אבני ראשה' יעדיפו שלא לעסוק בנושא זה, מי הם גופים אחרים שמנהלים סומכים על איכותם המקצועית?

4. כחלק מהסכמי השכר עם ארגוני המורים, משקל הכובד של הפיתוח המקצועי עובר לתוך כתלי בית הספר באחריות מנהל בית הספר. כיצד מנהלים תופסים את הפיתוח המקצועי של מוריהם בתחומי הדעת בכלל, ובחינוך המדעי בפרט, ואיך הם מתכוונים ליישם זאת?

לקראת הדיון מומלץ לקרוא את חומרי הרקע הבאים:

א. [דוח תיעוד: "מצוינות והאופי הישראלי: הילכו שניים יחדיו בלתי אם נועדו?"](#), אלי הורביץ

ב. [המתווה האסטרטגי של קרן טראמפ 2016](#) (אסטרטגית 3א)

משתתפים

1. חנה דלאון, מנהלת בית הספר התיכון שז"ר בבת ים
2. משה הרשקוביץ, מנהל תיכון אורט לוד
3. הרב שרגא פרוכטר, מנהל וראש ישיבה תיכונית גבעת שמואל
4. מנדי רבינוביץ', מנהל בית בירם, התיכון הריאלי העברי החיפה
5. אסתר שקד, מנחה של מנהלי בתי ספר מטעם 'אבני ראשה' והמרכז לטכנולוגיה חינוכית